

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาครั้งนี้ เรื่องสภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยนเรศวร มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของ มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการคำนวณต้นทุน ผลผลิต ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการตรวจสอบ ภายใน และด้านการดำเนินการปรับปรุง/แก้ไข โดยจำแนกตามสถานภาพของตำแหน่งและกลุ่ม วิชาของผู้ให้ข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร งบประมาณของคณะต่าง ๆ ประกอบด้วย คณบดี รองคณบดีและหัวหน้างานของคณะ สำนักหรือ หน่วยงานอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า สังกัดมหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 85 คน เครื่องมือที่ใช้ใน การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 และ 2 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของ ผู้ตอบแบบสอบถาม และสภาพการบริหารงบประมาณ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงบประมาณ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) และตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้มาจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 76 ฉบับ สรุปได้ ดังนี้

1. สภาพการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยนเรศวร ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการตรวจสอบ ภายใน และด้านการดำเนินการปรับปรุง/แก้ไข พบว่า มีการดำเนินการเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้น ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีการดำเนินการต่ำสุด

2. ปัญหาการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยนเรศวร ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการตรวจสอบภายใน และด้านการดำเนินการปรับปรุง/แก้ไข พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ด้านการวางแผนงบประมาณ และด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยนเรศวร

3.1 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยนเรศวร ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลที่มีสถานภาพของตำแหน่งต่างกันในภาพรวม พบว่า มีปัญหาการบริหารงบประมาณไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้ให้ข้อมูลตำแหน่งรองคณบดีกับหัวหน้างานมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ/ ครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้างไม่เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยนเรศวร ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลที่สังกัดกลุ่มวิชาต่างกันในภาพรวม พบว่า กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์กับกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนงบประมาณ และด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพกับกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพกับกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าสภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยนเรศวร สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยนเรศวรโดยภาพรวม พบว่า มีการดำเนินการเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้น ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีการดำเนินการต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต ยังไม่มีความชัดเจนและไม่มีโปรแกรมระบบฐานข้อมูลช่วยในการคำนวณต้นทุนผลผลิต ถึงแม้มหาวิทยาลัยจะมีระบบ GFMS ออกแบบให้มีการเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายสะสมไว้ตามศูนย์ต้นทุนต่าง ๆ ของหน่วยงานตั้งแต่ตอนบันทึกบัญชี อย่างไรก็ตามในขณะนี้การสะสมค่าใช้จ่ายตาม

กิจกรรมยังมีข้อจำกัด โดยระบบอนุญาตให้ผู้ใช้สะสมค่าใช้จ่าย เข้ากิจกรรมเฉพาะเงินในงบประมาณเท่านั้น ยังไม่ครอบคลุมไปถึงเงินนอกงบประมาณ และจากการศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะในการคำนวณต้นทุน กิจกรรมให้แก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องต่ำสุด ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความรู้ ความชำนาญของบุคลากรที่ต้องการพัฒนาทักษะด้านนโยบาย แผน และงบประมาณ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของชูศรี มธุรสสุวรรณ (2548) การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีสภาพการดำเนินการคำนวณต้นทุนผลผลิตน้อยไม่ถึงร้อยละ 50 ส่วนสภาพการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยด้านอื่น ๆ พบว่า มีการดำเนินการเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงบประมาณมีกฎเกณฑ์ ระเบียบ และแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2548 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของพวงทิพย์ ศรีไพรวรรณ (2547) การวิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยโดยรวม ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยนเรศวรโดยภาพรวม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตและด้านการวางแผนงบประมาณมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานงบประมาณของมหาวิทยาลัยด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต การดำเนินงานในภาคปฏิบัติยังพบปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาของโปรแกรมระบบฐานข้อมูลช่วยในการคำนวณ ปัญหาศักยภาพของบุคลากรที่จัดทำ ยังไม่มีความพร้อม และจากการศึกษาจะพบว่าคณะมีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะในการคำนวณต้นทุนกิจกรรมให้แก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องต่ำสุด ซึ่งปัญหาเหล่านี้ อาจส่งผลต่อการปฏิบัติงานได้ ผลจากการคำนวณต้นทุนผลผลิตจะนำไปสู่กระบวนการวางแผนงบประมาณ โดยใช้ต้นทุนผลผลิตต่อหน่วยประมาณการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณ และประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (MTEF) ปัญหาด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตจะส่งผลโดยตรงต่อการวางแผนงบประมาณ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของมยุรา ศิริราช (2549) ซึ่งได้ศึกษาปัญหาการบริหารวิธีการงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการอนุมัติงบประมาณ ด้านการจัดทำงบประมาณด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการควบคุมงบประมาณ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ

ปานกลาง และชูศรี มธุรสสุวรรณ (2548) การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานในภาพรวม ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานด้านการบริหารสินทรัพย์และด้านการตรวจสอบภายใน มีปัญหาระดับน้อย ยกเว้นด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตที่มีปัญหาระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยนเรศวร

3.1 ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลที่มีสถานภาพของตำแหน่งต่างกันโดยภาพรวมพบว่า มีปัญหาการบริหารงบประมาณในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรื่องการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ/ ครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้างไม่เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ผู้ให้ข้อมูลตำแหน่งรองคณบดีกับหัวหน้างานมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่เดียวกันมีสถานะปัญหาการปฏิบัติงานเหมือนกัน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของสมใจ ชำรักษา (2546) การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารระดับกลางและผู้ปฏิบัติงานการเงิน ที่มีต่อการบริหารงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยมีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

3.2 ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลที่สังกัดกลุ่มวิชาต่างกันโดยภาพรวมพบว่า กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์กับกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะมหาวิทยาลัยได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ ให้ใช้เป็นแนวปฏิบัติร่วมกันจึงทำให้ปัญหาการบริหารงบประมาณไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการวางแผนงบประมาณ และด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ พบว่า กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์กับกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะ

ของการแบ่งกลุ่มวิชามีความแตกต่างกัน อีกทั้งการบริหารงานแต่ละกลุ่มวิชามีความแตกต่างกัน จึงส่งผลต่อการวางแผนงบประมาณ การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ การศึกษา ค้นคว้า ครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของมยุรา ศีรีราช (2549) การวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหาร วิธีการงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า กลุ่มสาขาวิชาด้าน มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและกลุ่มสาขาวิชา ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีปัญหาการบริหารวิธีการงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย มหาสารคาม มีปัญหาการบริหารงบประมาณไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด สามารถนำมา อภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 การวางแผนงบประมาณ ส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าการวางแผนขาด ความชัดเจนจากส่วนกลางในการดำเนินการ การเบิกจ่ายเงินไม่เป็นไปตามการแผนงบประมาณ และมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจด้านการวางแผนงบประมาณแก่ผู้เกี่ยวข้องทุก คณะ อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ที่พบว่า คณะมีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านการวางแผนงบประมาณ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องต่ำสุด และบุคลากรมีความรู้และทักษะการเขียนรายละเอียดของ งาน/ โครงการและงบประมาณไม่เพียงพอซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับสูงสุด

4.2 การคำนวณต้นทุนผลผลิต ส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าการขาด กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต และมหาวิทยาลัยควรมี แนวทางที่ชัดเจนในการจำแนกต้นทุนตามการจัดกิจกรรม / โครงการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ที่พบว่าคณะมีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะใน การคำนวณต้นทุนกิจกรรมให้แก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องต่ำสุด

4.3 การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าการขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องระเบียบการเบิกจ่ายเงิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ที่พบว่าผู้มาเบิกจ่ายเงินไม่เข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงานการเงินที่ จะต้องปฏิบัติตามระเบียบมีปัญหาอยู่ในระดับสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 มหาวิทยาลัยนเรศวรควรศึกษาและพัฒนากระบวนการข้อมูลด้านการคำนวณ ต้นทุนการผลิต โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงาน สะดวก รวดเร็ว และสนองตอบความต้องการมากยิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหารของคณะควรส่งเสริมผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณให้ได้รับการฝึกอบรม อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการปฏิบัติงาน

1.3 มหาวิทยาลัยนเรศวรควรจัดทำเว็บไซต์เกี่ยวกับระเบียบการเงิน บัญชี งบประมาณ พัสดุ และคู่มือการปฏิบัติงานงบประมาณ เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติงาน เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้น ผลงานตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

2.2 ศึกษาเชิงคุณภาพในเชิงลึก เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณ ของมหาวิทยาลัยนเรศวร